

Hitza	Esanahia
abade	'apaiza'
abaila	'abiada'
adeitsu	'errespetuzkoa'
afera	'asuntoa, kontua, arazoa'
ageriko	'nabarmena, begi-bistakoa'
agramondar	'nafar erregearen aldekoa'
ahitu	'amaitu, agortu'
aintzat hartu	'errespetatu, kasu egin, gogoan hartu'
aitzinean	'aurrean'
alaena	'halakoa' (indargarria)
alferiza	'errege armadako burua' (Erdi Aroan)
alta	'hala ere, haatik'
amorratu	'oso-osokoa, itsua'
antigoala	'antzinatea'
antsia	'gogo bizia, urduritasuna'
apaiztu	'apaiz bihurtua, apaiz itxurakoa'
apezpiku	'obispoa'
arpilatu	'lapurtu, ostu'
arranditsu	'ikusgarriak, handikeriazkoak'
arrapostu	'ihardetsi, erantzun'
artadi	'arte arbolen basoa' (encinar)
artean	'oraindik' (irag.)
ataka	'estualdia, tentsio egoera, kinka larria'
atxikimendu	'lotura, aldeko jarrera'
Auñamendi	'Pirinioak'

Hitza	Esanahia
babarrun	'indaba'
bailitzan	'balitz bezala'
baliatu	'aprobetxatu'
balizko	'posiblea, litekeena'
barrena	'zehar, gaindi'
bazka eman	'jaten eman'
bederen	'behintzat, behinik behin'
behinik behin	'behintzat, bederen'
bere onetik atera	'amorratu, sutan jarri'
bermatu	'garantizatu, ziurtatu'
berri	'oraintsukoa'
biarnera	'Biarnoko hizkera, bearnesa'
Biarno	'Iparralde ondoko lurraldea'
bizkar-zorro	'motxila'
bulda	Aita Santuaren agiria (agindua, baimena)
buru	'handik eta..., garrenean'
danbateko	'kolpe gogorra'
deliberatu	'erabaki'
delibero	'erabakia'
deportatu	'erbesteratu, deserriratu'
deserri	'erbestea, atzerria'
desmasia	'gehiegikeria'
despotismo	'agintarien gehiegikeria'
deus	'ezer'
dezente	'asko, nahikoa, franko'

Hitza	Esanahia
dilista	'lenteja'
dohain	'gaitasuna'
doilor	'gaiztoa, bilaukeriazkoa'
egitasmu	'proiektua, plana'
egotzi	'bota, kanporatu'
ekidin	'zerbaiti itzuri egin, zerbait ebitatu'
elkar	'bata bestea'
emari	'kopurua'
eragindako	'probokatutako'
erran	'esan'
errefusa	'ukapena, uko egitea'
errefusatu	'uko egin, ez onartu'
errekete	'militar karlista'
errenditzear	'errenditzeko zorian, puntuan'
erreparatu	'begitu, behatu, so egin'
errieta egin	'agiraka egin, haserre hitz egin'
erruki	'gupida'
esamesa	'zurrumurrua'
eskumikatu	'fededunen taldetik kanporatu'
huri jasa	'zaparrada handia'
eusten ahal diogu	'euts diezaiokegu'
ezegonkortasun	'egoera gorabeheratsua'
ezen	'ze, zeren' (lotura hitza)
ezkutatu	'ostendu'
ferekatu	'laztandu'

Hitza	Esanahia
frantximenta	'frantsesa' (mespretxuzkoa)
gailur	'tontorra'
galdegin	'eskatu'
galtzen ahal zuen	'gal zezakeen'
gatibu	'preso, atxilo'
gertu	'prest'
gibel	'atzea'
gudaroste	'armada'
hagitz	'asko, oso'
haize ufada	'haize kolpea, indartsua'
halakoa	'alaena' (indargarria)
harrabots	'astrapala, zarata handia, azantza'
hausnarrean	'gogoetatzen, pentsakor'
hautu	'aukera'
hegi	'aldea, alderdia'
hezurretan egon	'hezur hutsean, argal-argal'
hits	'tristeia'
hitzarmen	'ituna, akordioa'
hondarretik aitzina	'bukaeratik aurrera'
husturik	'pot eginda, neka-neka eginda'
igorri	'bidali'
ihar	'lehor-lehorra'
ika-mika	'eztabaida'
ilunabar	'iluntzea, ilundea'
inondik ere	'zalantza barik, duda gabe'

Hitza	Esanahia
irakindegi	'bolborategia'
izerdi patsetan	'izerditan blai, busti-bustirik'
izkin egin	'itzuri, ekidin, libratu'
jakinarazi	'kontatu'
kalapita	'sesioa, eztabaida garratza'
karrika	'kalea'
kazkabar	'inetasia, txingorra, harria'
kemen	'ausardia, bipiltasuna'
komeriak	'gorabeherak, arazoak'
kozkortu	'hazi'
kuriositatez	'jakin-minez'
laborari	'nekazaria'
lagun hurko	'hurbilekoa' (prójimo)
laiko	'ez-erlijiosoa'
lauso	'lainotua'
lekale	'lekadunen alea'
lokatz	'basatza, basa biguna'
lur franko	'irekiak, jabe bakoak'
maiorazko	'heredentzia'
maiz	'sarri, askotan'
makina bat	'hainbat, pila bat'
malapartatu	'madarikatua'
maltzur	'azpikeriazkoa, faltsua'
maluta	'elur zatitxoa'
marmarra	'haserre, kexuzko hizketaldi ez ozena'

Hitza	Esanahia
men egin	'obeditu'
merinalde	'merindadea, lurralde barrutia'
miatu	'ikertu, arakatu'
mikaztasun	'garraztasuna, desatsegina'
mikelete	'Gip. Diputazioko milizia kidea'
momentuz	'oraingoz'
muin egin	'musu eman'
musu gorri	'aurpegi gorria, bizia'
muturtu	'haserretu, purrustaka jarri'
neronek	'neuk, nihaurk'
noraezean	'helbururik gabe, galduta, jitoan'
ohiki	'sarritan, maiz'
oldartu	'erasoaldia, indarrez bultzatzea'
orbel	'hosto ihartua'
oren	'ordua'
oroitzapen	'gomuta'
oskarbi	'zeru garbia'
ospa egin	'alde egin, joan'
oste	'armada, gudarostea'
pagadi	'pago basoa' (hayedo)
pagauso	'uso migratzailea'
pairatu	'jasan, sufritu'
pairatzerako	'pairatu, sufritu baino lehen'
parada	'abagunea, egokiera'
paratu	'jarri, kokatu'

Hitza	Esanahia
patu	'zoria, destinoa'
pesetero	'diru zalea'
pil-pilean	'bero-bero, bizi-bizi'
pipiak janda	'sitsak janda'
pitinka-pitinka	'apurka-apurka'
planta	'itxura'
printza	'argi izpia, distira'
puri-purian	'bizi-bizi, modan'
sikiera	'behinik behin, behintzat, bederen'
sumatu	'igerri, nabaritu'
supituki	'bat-batean'
tenore	'sasoia, ordua'
triskantza	'sarraskia, hilkuntza'
txapelgorri	'herrialde zaindariak'
txunditurik	'liluraturik, harriturik'
ufada	'putzaldia'
ukuilu	'gorta, abereen tokia'
urduri	'artega, lasaitasun barik'
ustezko	'posiblea, litekeena'
xede	'helburua, asmoa'
xuxurla	'susmurra, ahots isila'
xuxurlatu	'ahapeka esan'
zakar	'gogorra, desatsegina'
zeken	'zikoitza, aprobetxatua'
zer gerta ere	'badaezpada'

Hitza

Esanahia

zerumuga

'ostertz muga, horizontea'

zintzur

'pasabide estua'

ziplo

'kolpean, brausta'

ziplo utzi

'lotan, zurrun'

zurrumurru

'esamesa'

zurrunbilo

'nahasmendua / zirimola, haize nahasia'

zutarri

'euskarria, zutabea'